

Rapport

Rapport betreffende een klacht over het college van burgemeester en wethouders van Breda.

Datum: 20 februari 2013

Rapportnummer: 2013/013

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat onvoldoende is gewaarborgd dat de persoonsgegevens die bij het aanbieden van afvalstoffen bij een milieustation van de gemeente Breda moeten worden verstrekt alleen worden gebruikt om vast te stellen of de aanbieder inwoner van de gemeente Breda is.

Wat houdt de controle bij het aanbieden van afval in?

In de gemeente Breda wordt het huishoudelijk afval door de afdeling Afvalservice huis aan huis opgehaald. Een burger kan ook zelf afval inleveren bij één van de milieustations. Van de aanbieder wordt dan gevraagd dat hij zich legitimeert met een paspoort, rijbewijs of identiteitskaart. Andere pasjes of bewijzen zoals een zwemabonnement of OV-kaart worden niet als legitimatie geaccepteerd.

Verder vraagt de gemeente van de aanbieder dat hij een officieel poststuk toont, waaruit blijkt dat hij inwoner van Breda is. Als een dergelijk stuk is acceptabel een bankafschrift, een brief van de gemeente, de Belastingdienst of een verzekeringsmaatschappij, maar niet een Kerstkaart, ansichtkaart en dergelijke.

Voor deze vorm van controle is gekozen vanwege de eenvoud en de lage kosten. In de praktijk geeft dit systeem weinig tot geen problemen. De naam wordt niet geregistreerd en er is ook geen belang mee gemoeid om een naam te onthouden.

Wat is het doel van de controle?

Het doel van de controle is, dat op basis van het legitimatiebewijs, dat geen adresgegevens bevat, en het poststuk kan worden vastgesteld dat de aanbieder een inwoner van de gemeente Breda is. Door deze controle wordt voorkomen dat misbruik wordt gemaakt van de milieustations. De kosten van het inzamelen en verwerken van afval worden opgebracht door de inwoners, die daarvoor een afvalstoffenheffing betalen.

De hoogte van de afvalstoffenheffing is gebaseerd op de kosten die de gemeente maakt voor het beheer van huishoudelijke afvalstoffen. In het geval dat anderen dan de eigen inwoners gebruik maken van een milieustation worden de kosten hoger en daardoor ook de afvalstoffenheffing voor de inwoners.

Wat gebeurt er met de controlegegevens?

Volgens de gemeente voert de controleur de postcode en het huisnummer van de aanbieder in in een handheld (handcomputer). Dat geeft informatie over het aantal bezoekers en een beeld van de frequentie van de bezoeken. Deze informatie gebruikt de Afvalservice als hulp bij haar bedrijfsvoering voor een zo efficiënt en effectief mogelijke inrichting van haar planning en logistiek. De opgenomen gegevens blijven één

kalenderjaar bewaard.

Hoe worden de inwoners over de regels geïnformeerd?

De voorschriften voor het beheer van afvalstoffen en de heffing en invordering van de afvalstoffenheffing staan op de voor iedereen toegankelijke website van de gemeente. Verder is de informatie opgenomen in de Afvalkalender die jaarlijks huis aan huis wordt bezorgd. Informatie over de regels staat ook op het informatiebord bij de toegang tot het milieustation.

Hoe is verzoeker geïnformeerd naar aanleiding van zijn klacht?

Verzoeker vroeg de gemeente op 25 juli 2012 hoe de geheimhouding van die gegevens door de betrokken medewerker was gewaarborgd. De reactie van de gemeente van 21 augustus 2012 was, dat er geen kopie van getoonde legitimatiebewijzen wordt gemaakt en dat een officieel poststuk ertoe dient om vast te stellen of men inwoner van de gemeente is. Reden om te vrezen voor misbruik was er volgens de gemeente niet.

Wat houden de gemeentelijke regels in?

De heffing en invordering van afvalstoffen is vastgelegd in besluiten van de gemeenteraad, de Afvalstoffenverordening en Afvalstoffenheffing. Op grond van deze besluiten is belastingplichtig degene die gebruik maakt van een zelfstandige woonruimte, waarvoor de verplichting geldt om het huishoudelijk afval voor inzameling aan te bieden.

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd om voorschriften vast te stellen voor de uitvoering van het afvalstoffenbeheer. Het college heeft in zijn Uitvoeringsbesluit onder meer bepaald welke stoffen (zoals tuinafval, chemisch afval, elektronische apparatuur en kunststoffen) op welke wijze (bijvoorbeeld in containers) moeten worden aangeboden. Voor sommige stoffen geldt dat deze bij een milieustation moeten worden aangeboden. "De aanbieder van afvalstoffen moet zich bij een milieustation kunnen legitimeren met een legitimatiebewijs (rijbewijs of paspoort) en een officieel poststuk waarmee wordt aangetoond dat u inwoner bent van Breda.", aldus het besluit van het college.

Wat mag de gemeente doen met controlegegevens?

Om reden van bescherming van de privacy is het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens aan wettelijke regels gebonden. Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens moet de (gedeeltelijk) geautomatiseerde verwerking van gegevens worden gemeld bij het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP). Een uitzondering hierop is gemaakt voor onder meer de naam en adresgegevens die nodig zijn voor de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Er mogen dan geen andere gegevens worden verwerkt dan de gegevens die nodig zijn voor het berekenen en

vastleggen van heffingen.

Het CBP ziet toe op de naleving van de voorschriften. Op de website van het CBP staat onder meer, dat een gemeente aan degenen die gebruik maken van een milieustraat mag vragen naar een afvalpas en een identiteitsbewijs.

Aan een afvalpas, die is gekoppeld aan een woning, kan de controleur zien of men het recht heeft om gebruik te maken van de milieustraat of dergelijke.

Een afvalpas is bedoeld om tegen te gaan dat inwoners van andere gemeenten ook gratis gebruik maken van de milieustraat. Omdat een afvalpas geen identiteitsbewijs is mag tevens worden gevraagd naar een identiteitsbewijs, dat is een paspoort, identiteitskaart of rijbewijs, om vast te stellen of bezitter van de afvalpas is voor wie hij zich uitgeeft.

Reacties van partijen op het verslag

Verzoeker stelde in zijn reactie dat de gemeente weliswaar bevoegd is om een bezoeker van het afvalcentrum naar zijn rijbewijs en een recente officiële brief te vragen, maar misbruik van zijn persoonsgegevens niet is uitgesloten. Immers met een moderne telefoon kunnen de persoonsgegevens in zijn rijbewijs eenvoudig worden gekopieerd en hem bleek dat de betrokken controleur geen ambtseed op geheimhouding heeft afgelegd.

De reactie van het college gaf aanleiding tot wijziging van enkele onjuistheden.

Beoordeling en conclusie Nationale ombudsman

Beoordeling

Wie deelneemt aan het maatschappelijk verkeer kan in allerlei situaties worden gevraagd om zich te identificeren, niet alleen bij contacten met de overheid maar ook door bedrijven, banken, ziekenhuizen en anderen. Het is niet altijd direct duidelijk waarom daarnaar wordt gevraagd en wat er eigenlijk met de verstrekte gegevens gebeurt.

Het vereiste van transparantie houdt in dat de overheid open en voorspelbaar is in haar handelen, zodat het voor de burger duidelijk is waarom de overheid bepaalde dingen doet.

Het is dan ook goed voor te stellen dat verzoeker wenste te weten waarom bij het milieustation van de gemeente Breda naar persoonlijke gegevens wordt gevraagd en wat daarmee gebeurt.

In een aantal gevallen is men verplicht om zich te identificeren als dat wordt verlangd, bijvoorbeeld door de politie. Er zijn ook situaties waarin naar een legitimatiebewijs kan worden gevraagd, maar het is niet verplicht om dan aan zo'n verzoek gevolg te geven.

Dat verzoek om legitimatie dient er toe om vast te stellen dat de houder van het legitimatiebewijs ook degene is voor wie hij zich uitgeeft en zo misbruik te voorkomen.

De kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen in de gemeente Breda moeten, evenals in alle andere Nederlandse gemeenten, worden opgebracht door de inwoners.

Die inwoners hebben er een financieel belang bij dat hun bestuur zo efficiënt en voordelig mogelijk zijn taken uitvoert. Daarin past, dat de gemeente controleert dat degenen die huisafval en andere afvalstoffen aanbieden inwoner zijn van Breda.

Vele gemeenten vragen dat men zich legitimeert met een officieel, op grond van de wet als identiteitsbewijs toegelaten document (paspoort, identiteitskaart of rijbewijs) en een afvalpas. Dit wordt geaccepteerd door het College Bescherming Persoonsgegevens.

De functie van de afvalpas als controlemiddel is niet wezenlijk anders dan die van een officieel poststuk. Een afvalpas wordt alleen uitgegeven aan huishoudens die afvalstoffenheffing betalen. Het tonen van een poststuk dat is gericht aan de houder van het legitimatiebewijs, aan een adres binnen de gemeente maakt voldoende aannemelijk dat het gaat om huishouden waarvoor afvalstoffenheffing is betaald.

Deze wijze van werken is dus in overeenstemming met de voorschriften.

Overigens wordt nog opgemerkt dat de gemeente verzoeker op 21 augustus 2012 weliswaar een antwoord heeft gegeven op zijn vraag naar de geheimhoudingsplicht van de controleur, maar dat het voor hem duidelijker was geweest als in de brief ook was vermeld welke gegevens worden vastgelegd en met welk doel.

Van de getoonde stukken wordt geen kopie gemaakt, de controleur voert handmatig alleen de postcode en het huisnummer van de aanbieder in een handcomputer in. Deze gegevens worden gebruikt voor een doelmatige(r) afvalservice aan de burger en worden hooguit één jaar bewaard. Van het registreren en bewaren van andere gegevens, zoals de naam of het Burgerservicenummer, is dus geen sprake en dat is hier ook volstrekt overbodig.

Nu het doel waarvoor de gegevens worden gevraagd legitiem is en er geen aanwijzingen zijn dat de gegevens worden opgeslagen om deze voor een ander doel te gebruiken, acht de Nationale ombudsman de onderzochte gedraging behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het college van burgemeester en wethouders van Breda met betrekking tot het gebruik van controlegegevens bij een milieustation is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer